

คำประกาศเกียรติคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (โนรา) พุทธศักราช ๒๕๖๔

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์ เกิดวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่อำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศาสน์ จากวิทยาลัยครูสงขลา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษา (กศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ และระดับปริญญาโท ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย (ศศ.ม.) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์ สนใจการรำโนรามาตั้งแต่เยาว์ ด้วยมีญาติฝ่ายมารดาเป็นนักแสดงโนรา ซึ่งประกอบพิธีกรรมโนราโรงครูให้ลูกหลานได้ร่วมกิจกรรมเป็นประจำทุกปีที่บ้านในอำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา กระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับการฝึกฝนการรำโนราและเป็นศิษย์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช นาคะวิโรจน์ ณ วิทยาลัยครูสงขลา ซึ่งต่อมาได้รับการครอบเหรีญโดยท่านขุนอุปถัมภ์นรากร หรือ “โนราพุ่มเทวาท” ประมาจารย์โนราแห่งภาคใต้ ด้วยความประทับใจในโนรามาตั้งแต่ยังเด็ก จึงเป็นแรงผลักดันในการฝึกฝนศิลปะการแสดงแขนงนี้อย่างจริงจัง โดยได้ฝึกรำ ฝึกร้องบทประพันธ์ การรำท่าบทรำหน้า บทสวด การรำเพลงทับเพลงโทน การรำแทงเข้ และการรำคล้องหงส์ ซึ่งเป็นการรำเฉพาะอย่างและเป็นการรำขั้นสูง ต่อมาได้มีโอกาสฝึกฝนโนราเพิ่มเติมกับโนราล้น ทะเลน้อย และโนรายก ชูบัว ศิลปินแห่งชาติ จนเกิดความชำนาญ สามารถทำการแสดงได้ตามแบบแผนและมีลีลาอ่อนช้อยงดงามน่าชม ใช้ชื่อในการแสดงว่า “โนราธรรมนิธย์ สวงศิลป์ ศ.สาโรช” ซึ่งต่อมายังได้พัฒนาองค์ความรู้ สร้างสรรค์การแสดงโนราในรูปแบบใหม่ๆ นำไปเผยแพร่ในวาระสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ การแสดงโนราร่วมสมัย ชุด “ครู” กำกับโดยภัทราวดี มีชูธน งานสายสัมพันธ์ สองแผ่นดิน ไทย-จีน ครั้งที่ ๖ ณ ประเทศจีน พ.ศ. ๒๕๕๖, การแสดงโนราร่วมสมัย ชุดกรายท่า “ชุดบิน” งานศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษา ครั้งที่ ๑๔ ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๕๖, การแสดงโนราร่วมสมัย เรื่องสังข์ทอง ตอนรณาลือกล่อกู่ งานมหกรรมการแสดงละครภาคใต้ ครั้งที่ ๓ ณ มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๘, การแสดงโนราเทิดพระเกียรติงาน “ใต้ร่มพระบารมี ๒๓๔ ปี กรุงรัตนโกสินทร์” ณ ท้องสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๙ และการแสดงโนราร่วมสมัย จากตะวันออกไปสู่ตะวันตก ณ บลูทรี จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๓

นอกจากการเป็นผู้แสดงโนรา ผู้ประพันธ์บทร้อง ผู้ออกแบบและกำกับการแสดงแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์ ยังเป็นครูผู้สอนและวิทยากรผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านโนราให้แก่แก่นักเรียน นิสิตนักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไป ตลอดจนผลิตผลงานทางด้านวิชาการ บทความ งานวิจัย งานตีพิมพ์ในวารสาร รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการแสดงโนรา ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน เผยแพร่องค์ความรู้ในศิลปะการแสดงแขนงนี้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook (ใช้ชื่อ “ศาสตราจารย์ ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์”) และ Youtube อีกทั้งยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะทำงานจัดทำข้อมูลโนรา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อนำเสนอต่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งต่อมา ยูเนสโกได้ประกาศขึ้นทะเบียนโนรา เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๔ อันนำความภาคภูมิใจมาให้คนไทยโดยทั่วกัน

ด้วยความสามารถที่โดดเด่นเป็นเลิศด้านศิลปะการแสดงโนรา ความเป็นนักวิชาการ นักคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่นตั้งใจในการสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ที่มุ่งหวังให้คนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าของการแสดงพื้นบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งโนรา จึงได้รับการเชิดชูเกียรติให้เป็นบุคคลดีเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม จากหลายหน่วยงาน อาทิ รางวัลราชชมภรณ์ศรีอยุธยา พ.ศ.๒๕๕๕, รางวัลศิลปินดีเด่นจังหวัดสงขลา พ.ศ.๒๕๕๙, รางวัลเพชรสยาม พ.ศ.๒๕๖๐ และรางวัลปราชญ์ไทยภาคใต้ พ.ศ.๒๕๖๑

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิธย์ นิคมรัตน์ จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (โนรา) พุทธศักราช ๒๕๖๔